

СПІВРОБІТНИЦТВО НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ І КОМПАНІЇ ТОМСОН РЕЙТЕР – ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВИХ УСТАНОВ ТА НАУКОВИХ ВИДАНЬ

27 вересня 2016 року відбулася зустріч віце-президента НАН України академіка НАН України А. Загороднього з делегацією компанії Томсон Рейтер. Під час зустрічі було підписано Меморандум про взаєморозуміння між Національною академією наук України в особі віце-президента НАН України академіка НАН України А. Загороднього, з одного боку, і компанією Томсон Рейтер в особі Керуючого директора щодо країн колишнього СРСР П. Марчевського, з іншого боку.

Меморандум передбачає сприяння у розвитку взаємовигідних зв'язків між ученими наукових установ НАН України та їх зарубіжними колегами, а також інформаційне співробітництво за програмами підвищення конкурентоспроможності українських наукових установ, використання доступу до високотехнологічних інформаційних рішень, які реалізуються шляхом передплати аналітичних ресурсів цієї компанії.

З огляду на важливість підписаного документа та можливих перспектив використання інструментів **Tomson Innovation** і платформи **Web of Science** для організації та реформування вітчизняної науки журнал «Наука та інновації» пропонує увазі читачів блок матеріалів, присвячених провідному постачальнику аналітичної інформації, інформаційних рішень і баз даних для науки і промисловості.

Платформа **Web of Science (WoS)** є найбільшою у світі платформою, що об'єднує понад десяток баз даних. Ядром платформи є база да-

них **Web of Science Core Collection (WoS CC)**, для якої саме і здійснюється розрахунок різних показників цитованості (індексів цитування, імпаکت-факторів тощо).

Загалом база містить понад 1 млрд посилань на наукові публікації, агрегує відомості про цитування за 110 років (від 1898 року, у тому числі журнали «Science» і «Nature» у повному обсязі), зберігає близько 60 млн записів наукових публікацій. Кількість назв наукових журналів у світі перевищує 100 тисяч і збільшується щороку, близько 13 тисяч з них опрацьовує WoS CC як найвпливовіші за імпаکت-фактором у відповідних областях досліджень. Статистика свідчить, що 40 % наукових журналів у світі містять 92 % цитованих статей, у тому числі – 70 % найбільш цитованих статей. До найбільш цитованих статей WoS CC зараховує 1 % публікацій з максимальним сукупним рівнем цитування у кожній предметній області за 10 років.

WoS CC уміщує кілька індексів для періодичних видань, сформованих за тематичним принципом: **Science Citation Index Expanded (SCIE)** – природничі, технічні, інженерні, біологічні та медичні, сільськогосподарські науки), **Social Sciences Citation Index (SSCI)** – суспільні науки), **Arts & Humanities Citation Index (AHCI)** – гуманітарні науки і мистецтво). Неангломовних періодичних видань у WoS CC близько 20 %.

Безпосередньо дотичним до WoS CC є **Emerging Sources Citation Index (ESCI)**, започат-

кований 2015 року. Він охоплює регіональні журнали, що відповідають мінімальним вимогам WoS CC стосовно якості матеріалів, їхньої актуальності та впливу. Ці журнали повинні бути перевірені протягом кількох років перед ухваленням рішення щодо включення до одного з основних трьох вказаних вище індексів WoS CC. Для публікацій, включених до ESCI, обраховуються всі наукометричні показники БД WoS CC, окрім імпаکت-фактора.

Крім того, до бази даних WoS CC входить ще декілька індексів за типами видань: окремо книги (**Book Citation Index** від 2005 р. — близько 12 тис. назв) і матеріали конференцій (**Conference Proceedings Citation Index** від 1990 р. — нині це 61 тис. назв).

Варто зазначити, що до WoS CC нині входить 12 журналів НАН України, ще близько 30 розміщені в індексі ESCI. Підставою для виключення журналу з бази може бути абсолютна відсутність цитувань, запровадження шахрайських практик з метою штучного підвищення кількості цитувань, порушення періодичності випуску.

WoS CC не є повнотекстовою базою, у доступі в ній наявна лише реферативна інформація, однак ця база запитує доступ до повнотекстової інформації журналів для того, щоб отримати необхідну на сьогодні додаткову інформа-

цію (переважно про джерела надходження фінансування на проведення досліджень — автори часто надають її в основному тексті публікації, а не в окремому полі метаданих).

На платформі WoS розміщені також бази з патентної інформації, бази регіональної інформації, згруповані за мовним принципом (китайсько-, іспано-, російськомовні, BIOSIS Citatin Index, MEDLINE, Inspec, SciELO, Zoological Record).

Основні завдання WoS — забезпечення повноцінної усебічної інформації для науковців; виконання наукометричних досліджень для моніторингу, аналіз якості наукових публікацій, стратегічне планування роботи наукових установ і видань. Для цього WoS має досить багато гнучких і різноманітних інструментів та передбачає обрахунок багатьох показників, ґрунтованих на відкритій інформації щодо цитування. Саме наявність різних показників і можливість розраховувати середні зважені показники у вузьких предметних областях за певний період для визначених територій або установ забезпечує створення коректних аналітичних матеріалів, оцінювання реального рівня значущості результатів наукових досліджень і напрацювання рішень щодо подальшого розвитку наукових напрямів і знаходження перспективних наукових кооперацій.